[redacted]

І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200.
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXI. Ч. 58. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СЕРЕДА, 27-го БЕРЕЗНЯ 1974 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK WEDNESDAY, MARCH 27, 1974 No. 58. VOL. LXXXI.

У Вінніпеґу відзначено 100-річчя НТШ, пожертвувано $12,000 на Енциклопедію

Вінніпеґ (І. Г.). — Кінець минулого тижня, п'ятниця і субота 22 і 23-го березня, були тут під знаком 100-річчя Наукового Товариства ім. Шевченка, що його відзначено ювілейною науковою сесією та ювілейним бенкетом, користаючи з відвідин голови НТШ в Европі та гол. редактора Енциклопедії Українознавства проф. д-ра Володимира Кубійовича та його співробітника й адміністратора цього видання д-ра Атанаса Фіґоля. При цій нагоді пожертвувано на продовжування видання тієї книги знань про Україну около 12,000 долярів.

Ювілейна наукова сесія НТШ відбулася в п'ятницю, 22-го березня, в мармуровій залі КУК о год. 8-ій вечора. Відкрив її і проводив нею д-р Михайло Марунчак. Доповідь про етапи розвитку НТШ виголосив проф. д-р Володимир Кубійович, а про НТШ в Канаді з нагоди його 25-ліття доповідала інж. Леоніда Вертипорох. Про початки відродження модерної української науки і державности доповідав о. д-р Олександер Баран. Закінчив сесію мґр. Іван Гаврик подякою гостям і доповідачам від імени Представництва НТШ у Вінніпеґу.

Наступного дня, в суботу 23-го березня, у великій залі готелю Марлборо відбувся о год. 7:30 ювілейний бенкет з участю понад 250 осіб. Започаткував програму бенкету привітальним словом мґр. Іван Гаврик, а господарем був д-р Ярослав Барвінський. Промовляли проф. д-р Володимир Кубійович і д-р Атанас Фіґоль, яких представив голова НТШ в Канаді д-р Богдан Стебельський. Окреме привітання з нагоди цих ювілейних святкувань прислав з Риму, де він тепер перебуває, Владика Митрополит Максим Германюк. Гостям за участь та пожертви поважної суми на закінчення видання Енциклопедії склав від імени Громадського Комітету д-р Михайло Марунчак.

Виступ проф. В. Кубійовича й д-ра А. Фіґоля в Манітобському Університеті

Вінніпеґ (С. Д.) — В рямках святкувань 25-річчя Департаменту Славістики Манітобського університету відбулися тут 21-го березня два виклади запрошених професорів д-ра Вол. Кубійовича й д-ра А. Фіґоля, що в своїй кругосвітній подорожі зупинилися на кілька днів у столиці українців Канади. Гостей привітав від Департаменту Славістики й Гуманістичного Відділу УВАН у Канаді проф. Яр. Рудницький, голова. Проф. Кубійович дав короткий огляд діяльности Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові і на еміґрації, а д-р А. Фіґоль говорив про „Енциклопедію Українознавства" — „настільну книгу" об'єктивної інформації про Україну і українську діяспору. Після доповідей відбулася дискусія, в якій приймали участь студенти й професори Манітобського університету, м. ін. о. д-р Ол. Баран, проф. С. Погорілий, мґр. Сергій Мухин, М. Орищук, К. Гайдай, Яр. Пінчук та інші. Гості-доповідачі давали додаткові інформації про НТШ й УЕ. Закриваючи зібрання, проф. Яр Рудницький подякував їм за доповіді, побажав „щасливої путі" в заморські країни та передав їм від Департаменту книжку „З подорожі довкола світу", як свого роду „вадемекум" про українців у Новій Зеляндії та Австралії. Перебуваючи в Манітобському університеті, обидва професори мали змогу оглянути Колеґію св. Андрея, де їх приймав проф. Л. Томащук, українську колекцію університетської бібліотеки Е. Дефое та сам Департамент Славістики в Флетчер Арґю та ввесь кампус Манітобського університету. — Останній у цьому семестрі виклад з нагоди 25-річчя Департаменту, виклад д-ра Оксани Ашер про її батька М. Драй-Хмару відбудеться 4 квітня 1974, о 4-ій год. по полудні в будинку Тір на кампусі Манітобського університету в Форт Гаррі.

Москва признається, що інфільтрує негритянські організації в ЗСА

Москва. — „Правда" орган ЦК КПСС з 20-го березня ц. р. у замітці „З'їзд негритянських організацій США" виразно признається, що Москва за посередництвом американських комуністів інфільтрує від давна негритянські організації в цій країні. Газета пише: „В місцевості Літл-Рок (Арканзас) закінчився з'їзд негритянських організацій США. В з'їзді брало участь біля 2,000 делеґатів з різних частин Америки, які репрезентували різні організацій 25 мільйонової негритянської меншини. У зрості популярности і посиленого впливу комуністичної партії серед негритянського населення США, свідчить активна участь у з'їзді американських комуністів, вибраних делеґатами у різних стейтах". „Правда" з цього приводу відмічує, що мовляв, делеґати від комуністичної партії корисно впливали на хід з'їзду, вказували на зріст расистської політики уряду ЗСА, осуджували економічну політик уряду, який держить на дуже низькому стандартному рівні негритянське населення, що змушене жити в ґеттах. Вдалось також комуністичним делеґатам засудити в резолюціях „ізраїльську агресію проти арабських держав" і „підгострити" негритянський націоналізм, що пов'язаний з ненавистю до власного уряду у Вашинґтоні.

Менсфілд пропонує зредукувати кількість американських вояків у Европі

Вашинґтон. — Сенатор Майк Менсфілд, лідер Демократичної більшости в Сенаті, заявив кореспондентові журналу „U. S. News and World Report", що плянує внести законопроєкт, який пропонував би зредукувати на 50 відсотків кількість американських вояків, які відбувають службу в Европі. На теперішній час в Европі служить 310,000 американських вояків. Сенатор Менсфілд твердив, що мале число американських вояків у Берліні було б „задовільною символічною" ознакою, що ЗСА готові боронити Европу за допомогою атомової зброї. Ці твердження Менсфілда противляться заявам Уряду, який вважає, що поки не буде конкретних висідів із переговорів зі Совєтським Союзом щодо обмеження атомової зброї та обопільного зменшення вояків у Европі, то не можна робити такої драстичної односторонньої редукції в числі американських вояків.

Сенатор Бейкер закликає Президента та Юридичну комісію погодитися на компроміс

Вашингтон. — Республіканський сенатор Говард Г. Бейкер із Теннесі, заступник голови сенатської Вотерґейтської комісії, в неділю, 24-го лютого, закликав президента Ніксона та Юридичну комісію Палати Репрезентантів погодитися на компроміс у їхній суперечці відносно справи „імпічменту". Сенатор Бейкер, виступаючи на телевізійній програмі „Фейс ди Нейшен", заявив, що президент Ніксон повинен передати Юридичній комісії всі „дотичні" магнетофонні записи та документи, а Юридична комісія повинна погодитися на всі „розсудливі вимоги" Президента, наприклад, щоб адвокати Білого Дому могли брати участь у головних нарадах і слідствах Юридичної комісії, тобто, щоб могли переслухувати свідків, мати доступ до стосовних інформацій, подавати свої поради тощо. Сенатор із Теннесі сказав, що розгляд можливостей формального обвинувачення Президента Палатою Репрезентантів не повинен базуватися на „вузьких леґалізмах", наприклад, чи президент ЗСА має право відмовлятися передати вимагані інформації, чи ні, бо американська публіка хоче бути поінформована, а не хоче, щоб справа „імпічменту" затягалася на довгий період часу через такі малі справи. На думку сенатора Бейкера, вийшло б на користь країни та президентури, коли була б співпраця між Білим Домом і Юридичною комісією, замість конфронтації.

Як відомо, президент Ніксон досі відмовляється передати Юридичній комісії та спеціяльному Вотерґейтському прокураторові додаткові магнетофонні записи та документи, покликаючися на принцип „довірочности президентських розмов" та твердячи, що Білий Дім вже передав так багато інформацій, що Юридична комісія може цілком сміло вже тепер рішати, чи обвинувачувати його, чи ні. Крім того, адвокати Білого Дому вказують, що Юридична комісія має одержати „таємний" звіт великої лави присяжних, який згідно має містити інформації про можливу причетність Президента до спроб затаїти Вотерґейтську аферу, та що президент Ніксон не противиться передачі цього звіту. Таким чином, твердять адвокати, Президент співпрацює з Юридичною комісією.

Рекомендують зменшити податки на 10 більйонів

Вашингтон. — Демократична більшість Спільної конґресової комісії для економічних справ запропонувала, щоб Уряд зредукував федеральні податки на 10 більйонів, щоб в такий спосіб „стимулювати економіку", що мало б запобігти рецесії. Зменшення податків мало б стосуватися передовсім осіб, заробітки яких є низькі ,або середні. Але не всі демократичні члени цієї Спільної комісії погоджувалися з рекомендацією більшости та деякі відмовилися підписати цей річний звіт. Наприклад, демократичний сенатор Вілліям Проксмаєр із Висконсину, заступник голови комісії, заявив, що не погоджується з цією рекомендацією „стимулювати економіку" обниженням податків, бо вважає, що тепер більш небезпечною є інфляція, а не рецесія. Проксмаєр твердив, що теперішні економічні проблеми можна розв'язати зменшенням видатків Уряду, а не „стимулюванням економіки". Республіканські члени комісії також голосували проти негайного обниження податків і покликалися на твердження секретаря скарбу Джорджа Шулца, що така редукція у федеральних податках матиме інфляційний вплив Але більшість членів цієї Спільної комісії підписала рекомендацію зменшити податки на 10 більйонів долярів, а також заявили, що прогнози Білого Дому щодо економіки ЗСА в цьому році є „надто оптимістичні". Як відомо, Білий Дім передбачає, що економічний стан країни значно поліпшиться в другій половині цього року.

Мічелл старався відложити справу Роберта Веска

Ню Йорк. — Колишній правний дорадник Білого Дому Джон Дін, свідок прокуратури в судовій розправі Джона Мічелла та Моріса Стенса, колишніх членів кабінету президента Ніксона, заявив у понеділок, 25-го березня, що Мічелл старався відложити розгляд справи фінансиста Роберта Веска на час після виборів 1972-го року. Дін твердив, що Мічелл боявся, що слідство Комісії для цінних паперів, яка розглядала цю справу Веска, могло пошкодити перевиборчій кампанії президента Ніксона та іншим республіканським кандидатам. Як відомо, Мічелл, колишній генеральний прокуратор ЗСА та директор Комітету для перевибору Президента, та колишній секретар торгівлі Моріс Стенс обвинувачені в спробах перешкодити цьому слідству Комісії для цінних паперів. В заміну за цю допомогу, Роберт Веско мав нібито пожертвувати 200,000 долярів на перевиборчу кампанію президента Ніксона. Мічелл і Дін заперечують ці твердження прокуратури. Відповідаючи на питання у федеральному суді в Ню Йорку, Джон Дін також заперечив твердження Мічелла, що він, тобто Мічелл, ніколи не обговорював справу Веска з Діном. Колишній правний дорадник Білого Дому твердив, що Мічелл говорив з ним в цій справі принаймні 19 разів та що доручив йому старатися відложити на пізніше вручення формальних викликів. Згідно із свідченням Діна, Джон Мічелл також старався перешкодити в слідстві великої лави присяжних, яка також розглядала справу Веска та опісля видала обвинувачення проти Веска, Мічелла та Стенса.

ВИСТАВКА ТВОРІВ Я. ҐНІЗДОВСЬКОГО В ПАССЕЙКУ

Пассейк. — 18-й Відділ Союзу Українок Америки в Пассейку влаштовує виставку творів маестра Якова Ґніздовського. Відкриття виставки відбудеться в неділю, 31-го березня ц.р. о годині 10-й до полудня, в приміщеннях Української Школи (напроти церкви св. Миколая) — Президент вулиця в Пассейку. По полудні, о год. 2-ій відбудеться висвітлення фільму „Дереворити". Після висвітлення запити і дискусія.

КІССІНДЖЕР І БРЕЖНЄВ ЗАЯВЛЯЮТЬ ПРО „НЕЗВОРОТНІСТЬ" ПОЛІТИКИ ВІДПРУЖЕННЯ МІЖ ЗСА ТА СССР

Москва. — Переговори державного секретаря Генрі Кіссінджера в Москві з генеральним секретарем ЦК КПСС Л. Брежнєвим та совєтським міністром закордонних справ А. Громиком проходять, як офіційно інформують, у „приязній атмосфері", при чому з боку американських і з боку совєтських чинників висловлюється переконання, що у висліді розмов буде досягнене далекойдуче погодження у спірних політичних питаннях міжнародної політики, а також у питанні обмеження атомового стратегічного узброєння. За словами Г. Кіссінджера, який начебто покористувався вже втертою совєтською фразеологією, яка не сходить зі сторінок совєтської преси, — відпруження між ЗСА і СССР є „незворотним явищем", що, очевидно, знайшло дуже позитивну оцінку Брежнєва, який зі свого боку заявив, що „на цьому етапі відносини між СССР і ЗСА є добрі".

А. Ґромико знову ж, у відповідь на декларацію Кіссінджера, мовляв, Брежнєва „ім'я назавжди буде пов'язане з започаткуванням змін в американсько - совєтських взаємнах", заявив, що найбільшим досягненням Кіссінджера є „ґрунтовна перебудова у взаємнах наших двох країн". Того роду заяви і декларації ілюструють атмосферу, яка панує в Москві в переговорах між Брежнєвим та Кіссінджером. Як відомо, в червні ц.р. до Москви вибирається з офіційними черговими відвідинами президент Ніксон і насправді теперішня поїздка туди Кіссінджера має за завдання підготовити ґрунт для тих відвідин.

Жиди з України розповідають про переслідування

Тель Авів. — Дедалі, то меншими групами прибувають до Ізраїлю жидівські еміґранти із Совєтського Союзу. Хоча формально переселенчий центр у Відні був замкнений після замаху арабських терористів, все таки головний потік переселенців далі проходить через Австрію.

Кореспондент американського радіо Групи ДАБЛЬ-Ю Д. Вішинський у Тель Авіві передав у суботу 23 березня повідомлення про приїзд найновішої групи жидівських еміґрантів, більшість яких походить із совєтської України. Вони розповіли, що в Україні триває тепер велика урядова кампанія: з одного боку переслідування й шикани на тих, хто зголосився еміґрувати з СССР, а з другого боку — провадиться телевізійна, радіо- й пресова кампанія проти самої ідеї виїзду поза межі СССР: мовляв, за кордоном їх чекає безробіття, голодне існування, а в кращому випадку найгірша праця з найменшим заробітком.

Кореспондент повідомив, що в Молдавії є 1 600 жидів, які давно подали прохання про дозвіл на еміґрацію до Ізраїлю, але тільки 200 осіб дотепер дістали виїздові візи. В Україні урядові чинники всіляко застрашують жидів „лихоліттям у Ізраїлі". Багатьох осіб, які все таки наполягають на виїзді, звільнили з праці, зокрема в Одесі.

Місто Шевченко на Манґишлацькому півострові

За повідомленням совєтського радіо, в половині березня відбувся у місті Шевченко на півострові Манґишлак мітинґ, присвячений пам'яті Тараса Шевченка. На Манґишлацькому півострові, що клином врізається в Каспійське море, відбував заслання український Кобзар у військовому форті. Минуло понад 100 років з того часу. Кілька років тому геологи відкрили на безводному півострові різні корисні копалини, в тому й нафту, і так на місці малого селища виросло чимале місто, якому присвоєно ім'я українського поета — Шевченко. Ні у місті, ні поблизу навколо немає питної води, її довозять цистернами, а для фабрик і заводів використовують дистильовану солону воду з Каспію. У місті є невеликий меморіяльний Шевченківський музей.

Д-р Павло Бабяк досліджує українське шкільництво в Північній Америці

Урбана (Д. Ш.) — Д-р Павло Бабяк, голова Слов'янського відділу у бібліотеці Колорадського університету в Болдер, одержав піврічну відпустку з цього університету („саббетікал лів") для праці над дослідом українського шкільництва в Північній Америці. Як один з довголітніх виховників та співпрацівників українських періодичних видань, зокрема тижневика „Гомін України", і нарешті, як учитель курсів українознавства колись в Торонті і тепер української школи в Денвері, він має за собою власний досвід у цій ділянці культурного життя нашої спільноти, зокрема її молоді. Свою працю, що її темою є „Українське шкільництво на терені Америки й Канади: спроба аналізи", д-р Бабяк основує на доступних публікованих матеріялах і крім цього на даних, одержаних з відповідей на ґрунтовно розпрацьований запитник, який він розіслав до усіх відомих українських шкіл в обох країнах. Таким чином, маючи ці першорядні джерела, він матиме змогу подати першу основну аналізу цього питання під оглядом позему навчання, національного характеру та фреквенції, узгляднюючи при тому соціяльні, економічні і статистичні аспекти, що дасть об'єктивну картину розвитку нашого шкільництва і з ним шкільного виховання української молоді на цьому континенті. Д-р Бабяк узгіднив тему своєї праці з Централею шкіл українознавства при Шкільній раді УККА та компетентними чинниками Колорадського університету, які не лише одобрили його плян, але з признанням пішли на зустріч цьому починові. Управа українських цілоденних і суботніх шкіл та осередків і вищих курсів українознавства в ЗСА і Канаді, які ще не одержали згаданого запитника для подання даних про стан і характер їхніх шкіл, повинні негайно звернутись до д-ра Бабяка, щоб цим забезпечити своє місце в його досліді і, з другого боку, причинитись до цієї вельми важливої дослідчої праці. За інформаціями слід звертатись на адресу: Dr. Pavlo Babiak, 835 Gilpin Drive, Bulder, Colorado, 80303.

Відбулася конференція для справ праці СКВУ на відтинку прав людини і пресово-інформаційної служби

Торонто. — З ініціятиви Президії Секретаріяту СКВУ тут відбулася 23 березня конференція з участю членів Президії та запрошених громадян, на якій широко обмірковано питання, зв'язані з поточною працею комісій прав людини та преси й інформації Секретаріяту СКВУ. Як відомо, Другий СКВУ у своїх постановах доручив Секретаріятові СКВУ максимально пожвавити діяльність на відтинку прав людини та пресово-інформаційної служби, призначаючи на ту ціль поважну частину свого бюджету. Президія Секретаріяту СКВУ намітила деякі проєкти діяльности на відтинку обох комісій — прав людини та преси й інформації і ці проєкти були предметом ширшої дискусії на цій конференції.

Праця конференції почалася ранком 23 березня і тривала до години 5 вечора. Нарадами проводив заступник Президента СКВУ Микола Плав'юк. По з'ясуванні мети цих нарад, д-р Михайло Сосновський, який у минулій каденції був головою Комісії преси й інформації СКВУ та секретарем Комісії прав людини, подав короткий огляд праці на відтинку Комісії прав людини та Комісії преси й інформації Секретаріяту СКВУ у попередній каденції. Свій огляд він закінчив рядом конкретних пропозицій щодо форм і метод праці на цих двох відтинках, вказуючи на існуючі можливості і вигляди та на труднощі, зокрема, коли йдеться про розгорнення діяльности на міжнародній арені, в тому також на відтинку Об'єднаних Націй. Резюме М. Сосновського доповнив сенатор Павло Юзик, голова Комісії прав людини у попередній каденції. На базі всіх цих матеріялів розвинулася дискусія, в ході якої відразу роблено конкретні висновки і пропозиції, щодо таких чи інших аспектів діяльности спершу на відтинку Комісії прав людини, а відтак на відтинку пресово-інформаційної служби СКВУ. Кінцеві підсумки зробив член Президії Секретаріяту д-р Юрій Даревич, який підготовив пропозиції щодо діяльности Президії на полі пресово-інформаційному.

В праці конференції взяли участь від Президії Секретаріяту СКВУ заступники президента Микола Плав'юк і Василь Кирилюк, Юрій Шимко — генеральний секретар, д-р Юрій Даревич — члени Президії та такі запрошені громадяни: сенатор Павло Юзик, проф. Володимир Тарнопольський, проф. Юрій Луцький, проф. Богдан Боцюрків, д-р Михайло Сосновський, д-р Денис Квітковський, д-р Мирослав Прокоп, д-р Роман Олійник-Рахманний, Андрій Чорнодольський, інж. Леонід Філь, Євген Мастикаш, ред. Олександер Матла, Олег Романишин, ред. Олег Зінкевич, інж. Богдан Гаврилишин. З бюра Секретаріяту СКВУ були присутні: інж. Омелян Тарнавський та Люба Ткаченко.

В Торонті похоронено св. п. Нестора Ріпецького

Торонто. — Українське громадянство Торонта відпровадило на вічний спочинок св. п. Нестора Ріпецького, голову Світової Федерації Українських Журналістів, голову Спілки Українських Журналістів Канади і видатного письменника і журналіста, в п'ятницю 22-го березня. Сл. п. Нестор Ріпецький ненадійно помер на 55-му році життя в Торонті 19 березня. Наступного дня вечером в похоронному заведенні Кардинала була відправлена панахида при участи матери, дружини та дітей Покійного і його дальшої родини та численно зібраного громадянства. Прощальне слово після панахиди сказав парох церкви св. Миколая о. Іван Сиротинський. Чергову панахиду відправлено в четвер 21 березня. У відправі взяло участь дев'ять священиків під проводом о. митрата Петра Хомина, почесного голови Спілки Українських Журналістів Канади і головного редактора газети „Наша мета" в Торонті. Співав хор „Прометей" під управою В. Кардаша. Похорон відбувся в п'ятницю перед полуднем 22 березня. Поминальне архиєрейське Богослуження в церкві св. о. Миколая відправив владика Кир Ізидор Борецький. Слово про Покійного сказав о. митрат Петро Хомин українською мовою, а о. Осип Гошуляк англійською мовою. З церкви після закінчення відправ і „послідного цілування" тлінні останки Покійного перевезено на один з місцевих цвинтарів, де закінчено похоронний обряд. Над могилою попрощали Покійного д-р Петро Глібович від Комітету Українців Канади, Василь Дідюк від Спілки Українських Журналістів Канади, Ірина Макарик від молодечої секції Спілки Українських Журналістів, Улас Самчук від українських письменників, а інж. Омелян Тарнавський від шкільних друзів Покійного із Станиславівської гімназії. Безпосередньо після похорону був влаштований поминальний „тризна", якою проводив о. Остап Гошуляк. Після обіду склали окремо вислови співчуття для родини Покійного та сказали про нього слово о. крилошанин Лев Чайка, ред. Михайло Сосновський від Спілки Українських Журналістів Америки та щоденника „Свобода", і Мирослав Івасиків — співпрацівник Покійного. Від родини говорив д-р Степан Ріпецький та син Покійного Нестор.

Кошти вищої освіти ще цієї осені зростуть на 9.4 відсотка

Вашингтон. — Рада коледжових вступних іспитів повідомила, що ще цієї осені кошти навчання в коледжах і університетах ЗСА зростуть на 9.4 відсотка. Таким чином, в академічному році 1974-1975 ці кошти будуть на 35.8 відсотка більші, ніж чотири роки тому. Звіт цієї Ради, базований на обслідуванні переведеному в 2,200 інституціях вищої освіти, твердить, що студенти, які в наступному академічному році житимуть в гуртожитках, пересічно платитимуть 4,039 долярів, тобто на 346 долярів більше, ніж в теперішньому навчальному році. Найвищих коштів можна сподіватися в приватних коледжах і університетах, наприклад, в наступному році навчання в Гарвардському університеті, включно з прожитком, виноситиме 5,700 долярів, а в Принстонському — 5,825 долярів. Натомість навчання в стейтових інституціях вищої освіти буде виносити майже на половину менше, наприклад, в Бракфордському коледжі, який є частиною Стейтового університету Ню Йорку, кошти на академічний рік 1974-1975 виноситимуть 2,800 долярів.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Надійні ознаки

Критика і самокритика є такими самими складовими і невід'ємними прикметами вільного суспільства, як ними є признання і похвали. Це відноситься і до нашої вільної та зрізничкованої і без сумніву динамічної української громади в Америці і Канаді. Ми бо цілком певно маємо свої як світла, так і тіні. Багато дечого з тих світел і тіней можна було спостерегти і на суботніших загальних зборах Наукового Т-ва ім. Шевченка в ЗСА в Ню Йорку. Але в останньому часі ми мали таки справді дуже надійні ознаки постави та зацікавлень нашої громади, як цілости. Ці надійні ознаки проявляються під час концертового турне солістки Київської опери Ганни Колесник та хорового і танцювального ансамблів „Гомін" і „Орлик" при Союзі Українців Британії.

Ці надійні ознаки добачуємо однаково у масовій присутності громадян на цих виступах, як і на їх реакції та сприймання гостей і їх мистецтва. Як на концертах Ганни Колесник, так і на концертах „Гомону" і „Орлика" залі „тріщать" від публіки, білети вступу часто випродані кілька тижнів наперед і багато осіб не має змоги побувати на концертах. Ще більш надійною ознакою, що між приявними на цих гостинних виступах величезну частину становить наша молодь. До цих надійних ознак долучується переконання, що така масова участь в гостинних концертах подиктована не тільки цікавістю, але й справжнім замилуванням до кращих мистецько - культурних імпрез, про що свідчать ці спонтанні овації, що їх артисти збирають.

А вже короною цих добрих і надійних ознак можна б вважати це невидиме і схоплене почуття нашої української духової і культурної єдности, про яку свідчить ця власне масова участь у концертах та їх сприймання. Концерти Ганни Колесник недвозначно проходять під знаком тієї нашої духово - культурної єдности з нашим народом на рідній і все ще не своїй землі, а виступи Ансамблів СУБ-у під знаком такої ж єдности нашої діяспори.

Висновок ясний і справді надійний: мимо всіх наших недомагань, браків і суперечностей, ми таки становимо велику, культурну і чутливу суспільність, на яку завжди в потребі може розраховувати наш нарід і з якою мусять рахуватися наші вороги.

Від слів до діла

Тривожні вістки з України вказують з одного боку на зміцнення і активізацію спротиву ворогові, на посилену боротьбу за національні права, з другого ж — на скріплений наступ і зміцнений терор проти культурних діячів і українських патріотів, багато з яких опинились в дуже критичній ситуації. Очевидно, тільки деякі вістки про них продістаються до нас на Захід, бо Москва, за старими традиціями, намагається затаювати перед широкими масами правдиві інформації, приховати їх перед вільним світом, вважаючи, що таким чином їй легше буде гасити вогонь спротиву. Однак, вже ті інформації, вимагають від нас не тільки слів, але й діл. Розпачливий крик Валентина Мороза, звернення проф. А. Сахарова в справі Плюща і других — це вже достатні документи для того, щоб ми переходили до чинної акції. Нам не допоможуть комунікати, заклики, повідомлення чи спорадичні інтервенції в того чи іншого законодавця чи урядовця. Це дуже добре, що щось в тому напрямі робиться, що створився навіть комітет для оборони Мороза і Плюща, який, до речі, також ще не вийшов поза комунікати і „гори паперу", якщо не враховувати відбутої в Оттаві протестаційної демонстрації. Нам потрібно справді великих і масових протестаційних акцій, що притягали б увагу і зрушували б опінію світу. Пригадаймо тільки свправу ув'язнення Світличного, Дзюби й інших. Наша скора реакція, масові маніфестації, інтервенції і інші акції, мали поважні успіхи.

Тому, ще міцнішими, ще масовішими і ще більш наполегливими мусять бути наші протести і наша реакція на репресії окупанта проти культурних і політичних діячів на Батьківщині. Успіхи будуть тільки тоді, коли навіть найменша українська громада в діяспорі піднесе голос протесту і висловить обурення з приводу насильства Москви.

Д-р Іван Лозинський

МІЖНАРОДНО-ПРАВНА ОСОБОВІСТЬ УКРАЇНИ

Дивовижна ситуація витворилася в нас. Хоч серед нас є діяметрально різні погляди на УРСР* як державу, то однак усі вони збігаються в одному: кожний з нас пристрасно бажає своєї суверенної держави. Тому, коли одні вважають УРСР за державу, а другі — ні, то нікому з них не можна закинути брак патріотизму, а хіба ліпший або гірший державницький підхід до проблеми. Самими астенічними почуваннями ще не можна здобути держави.

В Україні наші патріоти вважають, що УРСР — це держава, яка однак не може виконувати суверенних прав, і тому вони борються за здійснення прав, передбачених у Конституції, а навіть звертаються до міжнародних організацій про поміч, і за те вони караються по тюрмах та концентраційних таборах. За кордоном такі ж патріоти (за малими вийнятками) одні взагалі відмовляють УРСР державної особовости, а навіть є за виключенням України з Об'єднаних Націй, а другі, більше зрівноважені, лише відмовляють їй міжнародно - правної особовости, покликаючися на меморандум Генерального Секретаря Об'єднаних Націй, який вияснює, що в міжнародному праві немає колективного визнання держави, й тому прийняття якоїсь держави до Об'єднаних Націй ще не означає, що її визнали держави, які вже там належать.

Розважмо радикальну розв'язку: виключення УРСР з Об'єднаних Націй.

Як відомо, до Об'єднаних Націй належать не уряди чи їх представники (влада), але держави. Згідно з основними поняттями державного права, держава складається з трьох елементів: влади, народу й території. Отже, коли б виключено Україну з Об'днаних Націй, то тоді виключено б звідти не лише представників влади в Україні, але також нарід і територію. В чиєму інтересі це було б?! Чейже цього собі не бажає, мабуть жадний український патріот. Можна хотіти, щоб виключено з Об'єднаних Націй одних представників влади в Україні і заступлено їх другими, але не виключення звідти України. Щось подібного сталося на наших очах з Китаєм, коли то представники комуністичної влади зайняли місця в Об'єднаних Націях представників національної влади, але Китай далі там залишився з усіми правами й привілеями, які мав (право вета), а представники комуністичної влади навіть не жадали зміни таблички в Об'єднаних Націях, але вдоволилися старою: „Китай", бо думали по-державницьки.

А тепер проаналізуймо міжнародно-правну особовість УРСР.

Правдою є, що міжнародне право не знає колективного визнання д е р ж а в и, й правдою є, що меморандум Генерального С е к р етаря Об'єднаних Націй вияснює, що прийняття до Об'єднаних Націй якоїсь держави ще не означає, що її визнали держави, які вже там належать. Але те все не відноситься до УРСР, бо ніхто її там не приймав, а Україна сама з 50 іншими державами оснувала міжнародну організацію, яку названо Об'єднаними Націями. Основоположники ж Об'єднаних Націй, щоб могти оснувати ту організацію, спершу мусіли себе взаємно визнати й то не колективно, а один одного, бо інакше не можна собі й уявити заключення будь-якого міжнародного д о г о в о р у. Приймім, що є держави, представники влади яких себе взаємно не визнають, але негують. Чи ж тоді є можливим, щоб вони заключили між собою будь - який міжнародний договір?! А в Хартії Об'єднаних Націй виразно сказано:

"...our respective Governments, through representatives assembled in the city of San Francisco, who have exhibited their full powers found to be in good and due form have agreed to the present Charter of the United Nations and do hereby establish an international organization to be known as the United Nations."

Ствердження представниками влади 50 держав, що представники влади УРСР "exhibited their full powers found to be in good and due form", означає визнання ними України.

Крім цього, згідно зі ст. 3 і 4 Хартії Об'єднаних Націй, до тої міжнародної організації можуть належати тільки держави.

Тому, коли УРСР має за собою визнання 50 держав, які враз з нею оснували Об'єднані Нації, й коли вона належить до тієї міжнародної організації, то вона має міжнародно - правну особовість і бодай там її вважають за державу, не зважаючи на те, чи вона суверенна держава, чи тільки фікція держави. Так говорить логіка й за тим промовляє інтерес України.

Чи ж УРСР є суверенною державою, чи тільки фікцією держави, то це вже зовсім інше питання, хоч і тісно пов'язане з м і ж н ародноправною особовістю.

Проте, в усіх публікаціях (включно з енциклопедіями) краще є здержуватися від конклюзії, чи УРСР є державою, чи ні, а радше обмежитися до аналізи одного тільки елементу УРСР як держави, а то до влади, суверенність якої є мінімальна (одним з її проявів є участь УРСР в Об'єднаних Націях) і тому дає широке поле до критики.

Зрештою, коли 50 держав, заключаючи з Україною договір про оснування Об'єднаних Націй, визнало її міжнародно - правну особовість, а тим самим за державу, то пощо нам відвертати проблему й твердити, що коли в Україні немає с у в еренної влади, то вона не є державою, а тим самим не має міжнародно - правної особовости?! Чи ж це є в інтересі України?

Тому становище українських патріотів в Україні є більше державницьке, ніж становище таких же патріотів за кордоном.

* Це окреслення: Українська Радянська Соціялістична Республіка залишаємо в цій статті на виразне побажання автора, хоча „Свобода" з політичних міркувань користується назвою УССР — Українська Совєтська Соціялістична Республіка, мавши на увазі, що слово і поняття та система „совєт" є російського походження і як таке стало міжнародним. Ред.

НАША „ПАТЕТИЧНА СОНАТА"

Торонто. — Коли можна порівняти людину з музичним твором, то не без підстави порівняння Ганни Колесник з відомим твором Бетговена „Патетична соната" мигнуло мені в думці, коли я вперше побачив цю нашу солістку Київської опери на летовищі після її прибуття з далекої Австралії до Торонта. І не без підстави це порівняння Ганни Колесник як людини і співачки з твором Бетговена, що захоплює нас своєю глибокою піднесеністю музичного вислову, не сходило мені з думки і утвердилося в моїй пам'яті під час першого її концерту в повінця заповненій амфітеатральній залі (майже дві тисячі місць) у Торонті в неділю, 10 березня ц. р. Наша „Патетична соната"!

Не багато сучасних мистців у різних ділянках мистецтва уміє піднестися до справжнього, нешабльонового і глибокого патосу, такого, наприклад, як патос Шевченка або Симоненка. Патос це духове піднесення, захоплення і емоційність у напрямі якоїсь думки, почування чи ідеї. Про поетичну творчість Шіллера писав один з визначних російських критиків: „Його патос — це полум'яне співчуття до всього, чим благородна і сильна людина". Таким здається мені й типово український патос в цілій особовості й у співі Ганни Колесник.

Про „широкий емоційний підхід" Ганни Колесник до оперних арій та українських пісень писав музичний критик „Ню Йорк Таймсу" Пітер Дейвіс у своїй рецензії на її концерт у Ню Йорку 27 січня ц. р. під заголовком „Ганна Колесник, колишня зірка Київської опери, співає могутньо". Також інші українські і чужі рецензенти підкреслюють цю емоційність та драматичність співу нашої співачки.

Згаданий рецензент „Ню Йорк Таймсу" Пітер Дейвіс пише: „Також типово слов'янський був її широкий емоційний підхід до оперних арій та композиторських і народних пісень, тобто своєрідна, дуже сильна напруженість, яка дуже виразно каже нам: „я буду дуже сумна", або „я буду дуже весела". Важко опертись такій прямій інтерпретаційній щирості, і справді пані Колесник мала помітний безпосередній імпакт на свою переважно українську (в оригіналі: „переважно російську!) публіку".

Про форму виступу і якість голосу Ганни Колесник цей відомий із своєї скупости на похвали музичний критик „Ню Йорк Таймсу" пише так: „Ганна Колесник вповні опанувала сцену в Ассемблі Голл Гантер Коледжу в неділю увечорі, передаючи багато із маєстату та поваги, що їх вона, безсумніву, надавала Київській опері, в якій була провідною артисткою... Могутнє меццо-сопрано — пише далі цей рецензент, який чомусь утотожнює українців з росіянами — є виразно російське щодо тембру, з його гортанним, сталевим, колюмнарним тоном та тугим вібрато. Дійсний голос величезний, і хоча вона безстрашно використовувала повноту його звучности, то здавалося, що вона в обох екстремах ще дещо зберігає в запасі".

Єдиною критичною заввагою згаданого рецензента, але полученою з одночасною великою похвалою, можна вважати таке речення у його рецензії: „Тут і там траплялися проблеми точного впаду в тон, зокрема коли треба було розвинути довге леґато, але в цілості дійсна якість її голосу справді вражаюча (імпрессів)".

Маємо також під рукою три рецензії канадської англомовної преси після концертів нашої співачки в Оттаві і Торонті. Рецензент Оттавського щоденника „Ди Сітизен" А. М. Гілмор у своїй рецензії п. з. „Незвичайна музика у виконанні української співачки" в числі з 7 березня інформує найперше коротко читачів про особисте й політичне тло концертів співачки в Канаді та про програму концерту, а потім висловлює кілька критичних заввав разом із загальною позитивною оцінкою концерту. Він пише: „Пані Колесник володіє голосом оперних пропорцій, але, на жаль, не завжди уживає його з почуттям міри. Низькі реґістри її голосу мають багатий хвилястий тембр великої експресивности, але високі його реґістри мають тенденцію до досить разючої різкости. Музика мистецьких пісень багато скористала б при біль-

(Продовження на стр. 4-ій.)

Д-р Роман Верес

МУЗЕЙ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО МИСТЕЦТВА В НЮ ЙОРКУ ЦЕ НАЦІОНАЛЬНА КОНЕЧНІСТЬ

Колиб не ті кістки батьків, дідів
Колиб не ті кістки,
То полетіли б ми на сто вітрів,
Як ті листки,
Сухі листки,
У горобину ніч, у заметіль
Без думки, без буття,
Аж залетілиби тули, звідтіль
Нє має вороття!
Богдан Лепкий)

Ті слова, які Богдан Лепкий написав після того як проф. Ярослав Пастернак відкрив у Крилосі підвалини катедри Ярослава Осьмомисла та княжі гробниці, не відносяться тільки до археологічних розкопок та тлінних останків предків у дослівному розумінні, але взагалі до пам'яток минулого, а в ширшому розумінні до традиції.

Велике значення мають пам'ятки минулого та традиція в краю, де влада намагається знищити ті пам'ятки, затерти традиції та перетворити наш народ у аморфну масу „ совєтських людей". Ще більше значення мають пам'ятки минулого та традиція для нас у розсіянні сущих.

Для нас старших, що родилися і виростали в краю, пам'ятки ті подекуди є тільки сентиментальним Євшаніллям. Але для нашого покоління, що родилося, виростало та виховувалося поза Рідним Краєм, ті пам'ятки мають величезне значення.

Те, що для нас маловажне, що ми нераз з легковаженням називаємо шараварщиною, чи вареничкою культурою, для наших дітей те внуків є надзвичайно важне, це є нераз єдиний лучник з Рідним Краєм та нашою культурою. Для виховання нашої дітвори та молоді перестаріла „Наталка Полтавка" чи „ Сватання на Гончарівці" мають без сумніву більше виховне значення, як модерні перекладні чи навіть оригінальні п'єси.

Завдання зберегати пам'ятки нашого минулого, нашого мистецтва та побуту, мають наші музеї. Тому вони є так важливими для виховання нашої дітвори та молоді. Вони є для нашого молодого покоління ілюстрацією та закріпленням того, чого вони вчаться в школах українознавства та дають нашим дітям хоча частину того, що дає їм поїздка в Україну, де вони мають змогу переконатися, що Україна існує, не зважаючи на всі намагання окупанта її перетворити на свій лад.

Длятого є мильним погляд, що ми повинні створити один централізований репрезентативний музей. Можна погодитися зі створенням централізованих спеціяльних музеїв, наприклад, поодиноких віровизнань, поодиноких військових формацій, але музеїв загальних історично-культурних ми потребуємо по всіх більших скупченнях нашого поселення, а їх сітка повинна бути так заплянована, щоби навіть з менших скупчень дітвора та молодь могла без більших труднощів відвідати найблищий музей. Відвідини наших музеїв повинні бути складовою частиною програми кожної школи українознавства.

Однаковож, наші музеї мають ще й друге завдання. Попри те, що вони є Євшаніллям для нас і нашого молодого покоління, вони ще є свойого роду візитівкою перед нашим неукраїнським довкіллям.

Вони є потрібні, щоби зазнайомити наших співгромадян з нашою культурою, історією та мистецтвом. Очевидно, що не треба обманювати себе, що тільки показ скарбів нашого мистецтва, нашого танку та пісні є доказом нашої вартости. Не менше важливим є показати скільки у нас є професорів університету, визначних науковців — дослідників, винахідників, підприємців, людей, що працюють у вищих ешелонах адміністрації країни нашого поселення, артистів на світову міру. Тому важні є довідники, які показували би український вклад у культуру, науку, мистецтво та економіку країни нашого поселення і те все, разом з нашими мистецькими скарбами, нагромадженими в наших музеях, дає нам право називати себе співбудівничими країни нашого поселення і вимагати відповідного трактування нас.

Однаковож, музеї є якраз одним з тих чинників, які децидують про наше значення в країнах н а ш о г о поселення. Одною з таких важливих наших культурних станиць є Музей країнського Народного Мистецтва, зорганізований Союзом Українок Америки та вдержуваний донедавна спільно з Українським Інститутом Америки в його репрезентативному приміщенні. Він є подвійно важливий раз через те, що Метрополітальний Ню Йорк має велике скупчення українського населення, а декілька разів більше українського населення живе в сусідніх місцевостях та стейтах, густо засіяних українськими поселенням, а тим самим велику скількість нашого молодого покоління, для якого музеї є конечні, а по друге через те, що Ню Йорк є осідком Об'єднаних Націй та делегацій усіх членів ОН, місцем численних наукових та бізнесових конвенцій, осідком чимало визначних високих шкіл. Тому то репрезентативний Музей у репрезентативному приміщенні є там конечний. Таку репрезентативну ролю сповняв Музей Українського Народного Мистецтва при гармонійній спі-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Омелян Пріцак

ПЕРЕЩЕПЛЮВАННЯ І ВИРОЩУВАННЯ

4

„Маточником" є Семінар українознавчих студій, усі науково-дослідні заклади і бібліотеки Гарварду, куди запрошується найкращих спеціялістів з Америки й Европи, щоб „ушляхетнювати насіння", тобто всеціло вишколювати молодих кандидатів на дослідників у всіх складних питаннях методи досліду, фактичного знання матеріялу, зі спеціяльним натиском на розвиток здібностей для наукової аналізи.

Цей вишкіл відбувається як в Гарварді, так і поза ним, часто ще в Европейських університетах, для належного доповнення.

Діставши методичний і фактологічний вишкіл, молоді дослідники запізнаються із усім доробком української науки, студіюючи дуже уважно як і позитиви, так і неґативи. Їх завдання, нав'язати до позитивних осягів і розвинути їх до міжнародних стандартів. Але крім своєї вужчої дисципліни, вони вивчають і науковий розвиток інших народів, зокрема сусідів України, щоб виробити собі правильну перспективу і дистанцію, необхідну для спроможности точної оцінки.

Перший наш п'ятилітній етап закінчився публічним захистом докторської дисертації першого випускника; за ним, у недовгих відстанях, підуть дальші захисти дисертацій.

Другий п'ятилітній етап має за ціль дати можливість початкуючому науковцеві стати на ноги.

Студіюючи ведучі европейські системи вирощування молодих вчених, Комітет виробив свою, — яка об'єднує в собі найкращі можливості кількох систем.

Вибраний молодий вчений у системі Гарвардських українознавчих студій дістає контракт на п'ять років із кожнорічним повищенням у платні, так, як це є у випадку американських асистент-професорів. Але він не викладатиме 4 курсів, а лише один (подібно, як середньоевропейський „приватдоцент") при чому тільки кожного другого року. В році, коли він викладає, він матиме титул „лектора". а коли відбуває свої наукові досліди (подібно, як „залишений при катедрі" у старій царській системі), займатиме позицію „наукового співробітника" Українського Наукового Інституту. При тому він може працювати або в Гарварді, або в бібліотеках та архівах Америки, Азії чи Европи, в яких є найкраще зібрані потрібні для нього матеріяли.

Перший рік після захисту дисертації мусить бути призначений для підготовки дисертації до друку, тобто опрацювання дисертації на монографію. Це важливе з того боку, що таким чином молодий науковець дістане зразу „візитну картку", якою є, без сумніву, перша більша творча праця.

Другий п'ятилітній етап закінчиться вужчим вибором кандидатів на професорів. Коли число тих, хто бере участь у науковім рості періоду другого п'ятиліття може бути більше (навіть до п'яти на катедру), залежно від можливости забезпечити їх матеріяльно, — тих хто буде вибраний, щоб залишитися на третє п'ятиліття, буде не більше, як по двох на катедру. Вони, діставши рангу „ассошієйт професорів", знову будуть викладати кожен другий рік, але число їх викладів та вправ збільшиться до нормального професорського навантаження.

І тільки при кінці третього п'ятилітнього етапу прийметься рішення відносно обсади звичайних професур. Тільки тоді українознавчі студії стануть постійною складовою частиною даних департаментів. Тоді будуть вироблені програми на всіх рівнях. (Досі все проходило тільки у системі „маточника".)

Це, очевидно, буде можливе тільки тоді, як паралельно до вирощування — вишколу у „маточнику" нової ґенерації висококваліфікованих вчених у ділянках українознавства, в Українськім Науковім Інституті будуть готовитись підручники та всякі інші матеріяли, необхідні для ведення курсів, вправ і семінарів (двоплановість акції). Бо, якщо це не буде на час виконане, звичайні професори не зможуть приступити до серйозного виконання свого завдання.

ІУ

Як бачимо з того огляду, процес перещеплювання дуже складний і довготривалий. Але іншої можливости немає, якщо прагнеться дійсного здобутку, а не „показухи".

Тут теж дуже важливу ролю грає точний і я с н и й плян, якого треба консеквентно придержуватися. Досвід першого п'ятиліття творення нової епохи в історії української науки показав що ми — українці можемо на час виконувати свої завдання, якщо вони є керовані відповідально і фахово.

З другої сторони, важливо теж задержати двоплановість акції і не тратити більше часу на безплідні сумніви.

В 1968 р. було домовлення ФКУ з університетом, що до п'яти років гроші, потрібні на вивінування трьох катедр, будуть зібрані. Комітет одначе не чекав із заложеними руками п'ять років, доки ця обіцянка буде виконана, а не гаючи ні хвилини часу, взявся реалізувати перший п'ятилітній етап. Коли настав тріюмфальний січень 1973 р., то тоді не лише завершено створення фундації д л я трьох катедр, але тоді також почалась продукція докторів.

Тільки що випущено першого доктора (30 к в і т н я 1973), а університет погодився створити Інститут. І тут знову, декан гуманістичних наук, проф. Джон Данлоп не чекав, аж доки ФКУ передасть 2 мільйони долярів, потрібних для створення підставової фундації для вивінування інституту, а зразу дав до диспозиції майбутнього Українського Наукового Інституту імпозантний будинок у прекрасній частині університетської території, із готовим бібліотечним устаткуванням, великою семінарійною залею, кімнатами для видавничої справи та понад 25 канцелярій для співробітників. Президент університету, проф. Бок, на прийнятті 30 квітня 1973 р., на яке запросив 100 представників українських жертводавців, підкреслив, що у випадку творення бази для української науки, університет свідомий історичности тої дії та спеціяльних зобов'язань. Він президент Бок, з гордістю зідентифікував себе з цією великою справою і прийняв зобов'язання, що вже у академічному році 1973-1974 Український Науковий Інститут Гарвардського Університету стане дійсністю.

Тож справа тепер за нами, не треба гаяти часу, а дати можливість Інститутові виконувати завдання д р у г о г о п'ятилітнього етапу, тобто готовлення науково - педагогічних патеріялів і підручників, та ведення біжучої науково - дослідної праці.

Схема двоплянової акції творення бази для наук про Україну така:

Перший п'ятилітній етап 1968-69 — 1972-73)

22 січня 1968 р. — прийняття пляну заснувати три няття пляну заснувати три українознавчі катедри: історії, літератури, мови; вплата частини потрібної суми створення фундації.

Акад. рік 1968-69 — Початок вишколу п е р ш о г о кадру у системі школи аспірантів, створення українського відділу у Гарвардських бібліотеках.

Рік 1970 — Створення Семінару Українських Студій та органу аспірантів „Рецензія".

Січень 1973 — Доповнення і передання університетові суми до висоти 1,800.000 долярів, потрібної на постійне вивінування 3-ох катедр.

Квітень 1973 — Публічний захист докторської дисертації першого випускника.

Червень 1973 — Створення Українського Наукового Інституту.

Другий п'ятилітній етап (1973-74 — 1977-78)

Катедри:

Акад. рік 1973-74 — Перший доктор, як науковий співробітник Інституту, готує свою дисертацію до друку.

Акад. рік 1974-75 — Початок викладацької праці нових докторів, як „лекторів".

Рік 1977 — Вибір по двох для дисципліни найкращих молодих вче-

(Закінчення на стор. 3-ій)

ПЕРЕЩЕПЛЮВАННЯ І ВИРОЩУВАННЯ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

них для праці як ассошієйт професорів.

Інститут:

1973 — 1977 — Початок праці молодих вчених гарвардського хову плече об плече із старшими та з молодшими вченими з інших університетів. Підготовка підручників та інших матеріялів для викладання. Створення бібліотеки та видавництва Інституту.

Третій п'ятилітній етап (1978-79 — 1982-83)

Катедри:

Перші ассошієйт професори поширюють рямці діяння українознавчих катедр.

Рік 1983 — підготовча стадія закінчена.

Інститут:

Видання підручників, початок видавання міжнародного українознавчого журналу та біжучої бібліографії.

Молоді вчені перебирають керування катедрами та Інститутом. Українознавчі дисципліни, діставши потрібні підручники і матеріяли, включаються у нормальну систему стосовних департаментів університету.

•

З повищого ясно, що пляново творити науку, — це з одної сторони, дуже складне завдання, але зате, з другого боку, — надзвичайно вдячне. Як у випадку рослин, тут можна стежити за розвитком, але під умовою, що мається потрібний терпець та зрозуміння потреб.

Кожен крок має своє місце, він мусить бути зроблений, і то правильно, бо інакше не буде росту, а занепад.

Ріст — перша передумова для життя нації. Тому, кінчаючи оці рядки, я запрошую всіх, кому дорога справа української культури і самобутности, взяти участь у процесі перещеплювання і вирощування великої української науки.

(Кінець)

ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНЦІВ ВАШІНҐТОНУ
складає 50.00 долярів на НТШ в Европі
з нагоди Шевченківських святкувань

МУЗЕЙ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО...

(Продовження зі стор. 2-ої)

впраці обох матірних установ, Союзу Українок Америки та Українського Інституту Америки.

Тому сколихнула нашу громаду, а зокрема усіх наших музейників, вістка про непорозуміння між тими двома установами, які мали за наслідок, що збірки Музею були через декілька літ недоступні для публіки, запаковані в пачках, а закінчилося усуненням збірок Музею з приміщення Українського Інституту Америки.

Не бувши ознайомленим з деталями тої прикрої справи, не берусь займати сторони в тому так прикрому не тільки для обох сторін, але для всієї нашої спільноти справи — тим більше, що в таких спірних справах звичайно буває, що обі сторони мають частинну рацію.

Не знаючи місцевих нюйоркських умовин, не можу нічого говорити на тему, чи в Ню Йорку, при наявності стільки наших установ з власними домами, не можна знайти для Музею Українського Народного Мистецтва іншого відповідного приміщення.

Однакож, якщо такого відповідного приміщення годі знайти, то треба знайти спосіб, щоб довести до повного зговорення Союзу Українок Америки з Українським Інститутом Америки, знаним зі своєї філянтропійної та культурної діяльности і зложення нової умови, яка уможливлювала б поворот і урухомлення Музею Українського Народного Мистецтва в домі Українського Інституту Америки, очевидно умови без жадних недомовлень та неясностей, які довели до теперішнього конфлікту.

Наші громадські установи як нюйоркські, так і загально - крайові, повинні докласти усіх старань, щоб зліквідувати прикрий конфлікт, бо Музею Українського Мистецтва в Ню Йорку вимагає наш національний інтерес.

Д-р Роман Верес
Президент Українського Національного Музею ім. д-ра М. Сіменовича в Чикаго

УВАГА ПІДГАЄЧЧАНИ!

Метрополітальний Осередок Комітету Підгаєччан

повідомляє, що

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

відбудуться в суботу 30-го березня ц. р. о год. 7-ій веч. в Українському Народному Домі в Ню Йорку — домівка ч. 22

Від комітетів східніх стейтів проситься вислати делегатів на збори.

Просимо всіх Підгаєчан взяти участь.

ЗА УПРАВУ

Я. Пастушенко, голова — Мгр. П. Наконечний, секретар

Фортепіяновий речиталь Лариси Крупи

Чудовий чистий тон, відполірована праця пальців, супроводжені поетичним чуттям, були характерними для гри Лариси Крупи під час її речиталю, що відбувся в залі гайскулу в Юніон в Ню Джерзі, в суботу по полудні, 23-го лютого 1974 року. Лариса Крупа виступила як одна з переможців музичного конкурсу 1973, спонзорованого Фундацією Виконавчого Мистецтва стейту Ню Джерзі. Її програма з творів Баха, Бетговена, Барвінського, Бартока, Шопена і Ліста.

Лариса Крупа

Дозрілість та зрозуміння того, що вона хотіла висловити, ясно проявлялися в її інтерпретації сонати Бетговена Д-дур, оп. 10, ч. 3. Взявши, з самого початку, темпо дещо швидше від того, яке буває звичайно у виконавців, вона зуміла свій напрям збільшуючи напругу в каденціях, в'яжучи рух в цікаву форму. Її трактування частини лярго полягало на зрівноваженому пов'язанні трагедійного з поетичним, що не всім вдається.

Сюїта опус 14 Бартока показала техніку молодої піяністки, а також розуміння цього сучасного твору. Ноктюрн ц-моль Шопена був виконаний переконливо, хоч і можна було завважити кілька своєвільних відхилень від стандартного ритму. Та не зважаючи на те, її майстерність в трактуванні Рубато та октав змусили цей твір звучати оживлено під технічно вправними пальцями виконавця.

В трансцендентальному Е-са Крупа спробувала вийти властиво, поза свої технічні можливості, що їй не зовсім вдалося. Майже очевидно, що цей твір ще свіжо вивчений і бракувало часу, щоб він дозрів у репертуарі виконавця. Дрижання мелодій октави було перевантаженим як рівнож відчувалося тремтіння і в каденцах.

Та все ж таки треба признати, що Лариса Крупа—це вийнятковий молодий талант. Їй притаманне глибоке поетичне розуміння твору, а її стремління до правдивої, щирої оригінальности у власній інтерпретації робить її гру одноразово - цікавою і музикальною.

Юрій Гальський

Саймон заповідає більші приділи бензини

Вашингтон. — Вілліям Саймон, голова Федерального Енергетичного Управління, повідомив, що приділи бензини на місяць квітень будуть „значно більші", ніж були в березні. Виступаючи на телевізійній програмі „Справи і відповіді" в неділю, 24-го березня, Саймон сказав, що точні приділи для стейтів будуть проголошені ще цього тижня, але в загальному приділи бензини на цілу Америку в квітні зростуть на відсотків. Він також заявив, що в деяких частинах країни ціна бензини може зрости до 75 центів за гальон, але це будуть тільки вийнятки. Пересічна ціна гальона бензини тепер виносить трохи більше ніж 50 центів, а в деяких околицях коло 70 центів, бо туди приділено імпортовану бензину, яка коштує багато більше від американської.

Ювілейний Концерт

Осінь минулого року позначилася оживленою діяльністю в багатьох ділянках українського громадського життя у Ванкувері. Мабуть найвизначнішою подією цього сезону був Ювілейний концерт маестра Михайла Мінського, світової слави баритона, з нагоди 25-ліття його мистецької діяльности.

Концерт відбувся в неділю 25-го листопада 1973 р. в авдиторії Українського Католицького Центру під патронатом місцевого Відділу КУК.

Достойного Ювілята представила Емілія Остапчук. Вона накреслила життєвий шлях М. Мінського, підкреслюючи його щиру посвяту для служби українській пісні, яка ніколи не загине, завдяки таким її звеличникам як Михайло Мінський.

Що ж до самого Концерту, то він вийшов пречудово. Маестро Мінський, при фортепіяновому супроводі Герольда Вравна, відспівав ряд українських пісень історичного і побутового жанру, якими до глибини зворушив, підбадьорив, а іноді й розвеселив слухачів.

Заступник голови Відділу КУК, Михайло Татарнюк, виголосив кінцеве слово-подяку, в якому він вказав на велич української пісні та підкреслив вклад маестра Мінського в скарбницю українського співацького мистецтва. Дальше він подякував українському громадянству Ванкуверу за піддержку тієї імпрези.

Зокрема він подякував Емілії Остапчук, голові Ділового комітету по влаштуванні цього концерту, яка доложила багато зусиль, для цього діла.

Після Концерту відбулася вечірка-прийняття в домі Емілії Остапчук, на якій привітали маестра Мінського і ближче з ним запізналися передові люди українського Ванкуверу.

Мистець співак Михайло Мінський залишив Ванкувер і поїхав сповняти свої обов'язки супроти української пісні деінде, але не залишив нас самітними, бо завдяки його трудом, його пісня може лунати в кожній українській хаті.

Маємо на увазі його перший випуск задуманого циклю пластинок під загальною назвою „Українські Гетьмани". В ньому маестро Мінський наспівав біля десятох пісень з козацькою тематикою, які є дійсною насолодою для кожного українського уха.

Слід згадати, що ця пластинка появилася завдяки матеріяльній допомозі українського громадянства у вільному світі, а українській ванкуверській громаді похвально буде довідатися, що між членами-добродіями цього діла, які поважнішими сумами причинилися до видання тієї пластинки, є відома і заслужена наша громадянка, Емілія Остапчук.

Г. П.

Про хор „Дніпро"

„Дніпро" існує від 1955-го року; сьогодні в ньому 60 співаків та симфонічна оркестра із 18-ти осіб, а його організатором і безмінним керівником є енергійний маестро Евген О. Садовський. Про цей хор знають не тільки українці Клівленду й околиць, а навіть, частинно, знають і особи інших національностей.

Від 1967-го р., по смерті сл. п. проф. Я. Варнича хор ім. Т. Шевченка перестав існувати, а хор „Дніпро" став єдиним українським хором великого Клівленду. Про цей хор багато разів писала преса, в тому числі й „Свобода", а також й інші давали йому якнайкращу оцінку.

За 19 років існування хор „Дніпро" мав більше сотні виступів в таких містах, як: Детройт, Чикаго, Філядельфія, Торонто, Боффало, Вашінгтон як теж і на ЕКСПО 67 у Монтреалі та інших містах, при чому, у деяких містах хор виступав по декілька разів. Цей хор є дуже активний, а його учасники свідомі свого завдання, працюють, не шкодуючи ні своєї праці, ані свого часу.

Тільки за останній місяць хор „Дніпро" мав чотири виступи. 30-го грудня хор виступав із спеціяльним концертом 20-ти колядок, таких відомих композиторів, як: К. Стеценка, Д. Бортнянського, О. Кошиця, М. Гайворонського та інших. Чистий дохід понад 700 дол. передано на потреби української католицької церкви св. Йосафата.

Під час Різдвяних Свят хор „Дніпро", у народних строях, двічі; 23-го грудня та 6-го січня виступав на телевізійному каналі ч. 5 із співом найкращих колядок. Водночас мгр Д. Якубович, по-англійськи, пояснювала зміст колядок, наші традиції, як теж ірозказала про ситуацію українського народу в поневоленій батьківщині. Не забула пані Якубович згадати й про наших дисидентів, а зокрема про Валентина Мороза та інших. Це викликало велике й незабутнє враження на тільки у наших глядачів, але й в не-українців.

У неділю 20-го січня у Норманді гайскулі наша громада відзначала річницю Української Державности. Жіночий відділ хору „Дніпро" під керівництвом маестра Е. Садовського виконав пісні: „Ой у лузі" — гимн УСС-ів, „Києве мій" — І. Шамо, „Верховино, мати моя" — М. Машкін, „На них маки червоні цвітуть" — С. Яременко та „Пісню про Україну" муз. маестра Е. Садовського. Цілий репертуар виконано дуже добре; при фортепіяні була молода, багатонадійна Марта Самійленко.

Цим виступом хор „Дніпро" не тільки прикрасив наші святкування і вніс певну різноманітність, але й викликав велике піднесення і задоволення і то не тільки серед українців, а теж й офіційних представників американського Уряду. Систематично й реґулярно ті скромні люди провадять дуже важливу і корисну тут на чужині справу.

Вийнятково важливе значення, на нашу думку, мають виступи в радіо та телевізії, як живий зв'язок і найкращий засіб інформації та пропаґанди серед не-українців.

20-літній ювілей хору „Дніпро" припадає на 1975 рік і Клівлендська громада задумує відзначити цих скромних і заслужених працівників на їхній культурно-громадській ниві.

О. Капустянський

В четверту болючу Річницю Смерти мого Дорогого і Незабутнього Мужа

Бл. п.
Дмитра Дулина

буде відправлена заупокійна Служба Божа з Панахидою в середу 27 березня 1974 р. в церкві св. Володимира й Ольги в Чикаго, Ілл. при вул. Чикаго й Оклей о год. 7:15 рано.

Про молитви за Душу Покійного просить
дружина Марія Дулин з Родиною

В першу болючу річницю смерти Нашої Дорогої і Незабутньої Мами

Бл. п. ІРИНИ ДЕРЕШ

буде відправлена
Заупокійна Свята Літургія
о 12 год. дня
в церкві св. Миколая в Пассейку,
в неділю 31-го березня 1974 р.

Родину і Знайомих просять про молитви

Ліда і Володимира з Родинами.

Замість квітів на могилу
Д-ра БОГДАНА МІШКЕВИЧА
на церкву св. Володимира і Ольги в Чикаго
зложили:
Українська Книгарня $ 20.00
423-ий Відд. УНСоюзу 15.00
Юрій Буксар 5.00
Іван Петручок 5.00
Степан Куропась 5.00
Михайло Ольшанський 3.00
Разом 53.00 долярів.

Замість квітів на свіжу могилу
БЛ. П. ЛЕВА ЮЗЕНІВА
брата нашого співпрацівника Михайла Юзеніва
на Фонд „Церква в потребі"
95.00 дол. зложили працівники Головної Канцелярії
УНСоюзу і В-ва „Свобода"

У глибокому смутку повідомляємо членів Спілки Українських Журналістів Канади і Світової Федерації Українських Журналістів, та українську громаду, що дня, 19 березня 1974 р. в Торонто, Канада несподівано відійшов у вічність на 65 р. життя наш ГОЛОВА

†

Св. п. Нестор Всеволод Ріпецький

письменник, журналіст, редактор і суспільно-громадський і політичний діяч, залишивши у важкому горю: дружину, сина, дочку, маму сестру, внуків, вітчима, кузина та близьку і дальшу родину в Україні, Канаді, Америці, Польщі.

По торжественних похоронних відправах, 22 березня ц. р. у церкві св. Миколая, св. п. НЕСТОРА ВСЕВОЛОДА РІПЕЦЬКОГО було поховано на цвинтарі Парклавн в Торонті.

Горем опечаленій Родині, складаємо вислови найщирішого співчуття.

Спілка Українських Журналістів Канади.
Світова Федерація Українських Журналістів.

•

Замість квітів на могилу св. п. Н. В. Ріпецького просимо складати пожертви на Енциклопедію Українознавства. Пожертви слати на адресу СУЖК — 140 Баттурст Стр. Торонто, Онтаріо, M. 5V 2 R 3

Світлій пам'яті Ольги Тимофієвни Туркало-Садовської

Ольга Тимофієвна Туркало - Садовська народилася 1-го лютого 1886 року в містечку Кузьмині, Кам'янецького повіту на Поділлі в родині священика Тимофія Туркала. Середню освіту здобула в Кам'янці - Подільському, в Єпархіяльному Жіночому „Училіщі", як воно тоді звалося. Вищесередню освіту здобула в Києві, скінчивши медичні самаритські курси, що давали звання „Лєкаря", а фактично на роботі посаду фельдшера з правом заступати, коли треба, лікаря.

Коли вже працювала в Києві, в одній із лікарень, познайомилася з юнкером Чугуївської військової школи, Михайлом Вікентієвичем Садовським. Коли Михайло Садовський закінчив військову школу й став підпоручником, вони побралися, взявши шлюб у с. Немирницях, Проскурівського повіту, де вже батько Ольги, священик о. Тимофій Туркало, був на парафії. Це було 7-го січня 1913 року. Проте недовго тривало їхнє спокійне родинне життя.

Улітку 1914 року вибухла Перша світова війна і Михайло Садовський зразу виїхав на фронт, а його дружина Ольга Тимофієвна перейшла на роботу фельдшеркисестри милосердя, також на фронт.

У 1915 році Михайло Садовський був ранений на фронті і довший час лікувався в Києві, а Ольга Тимофієвна продовжувала працювати на фронті. Згодом Михайло Садовський, після виздоровлення, знову пішов на фронт.

Нарешті наступила революція 1917 року і Михайло Садовський разом з дружиною перейшли до українського війська. Ввесь час боротьби за вільну, самостійну й від нікого незалежну суверенну Українську Народну Республіку, непохитно й високо несли стяг боротьби за волю України.

Літком 1917 року народилася в них дівчинка Євгенія і вони жили й працювали в Києві, аж до евакуації столиці. Потім перейшли жити до Кам'янця-Подільського, а вже 1920 року відступили з Урядом і рештою війська УНР за Збруч.

Почалося злидене еміґраційне життя. Опинившись на еміґрації Михайло Садовський продовжував боротьбу в нових умовах — узявся до громадсько - політичної й видавничої діяльности. Він був тієї думки, що боротися за самостійність України можна не тільки зброєю, але й культурною працею. Тим то він заходився видавати Збірник „За Державність". В тих збірниках висвітлювалось історію і збройну боротьбу українського народу та його війська, в цій ділянці він і працював до останніх днів свого життя.

Ввесь тягар життєвих турбот ліг на плечі Ольги Тимофієвни. Вона виростила свою доню Євгенію, ненастанно працюючи цілими днями, а іноді й ночами... Вишивання рушників, обрусів, сорочок тощо здебільшого давало їм гроші на існування.

1944 рік, знову евакуація й виїзд, далі на Захід. Табори в Німеччині і згодом вже виїзд до Канади.

У Канаді Ольга Тимофієвна зразу почала працювати на фабриці, аж поки через десяток років якийсь шибайголова не наскочив на неї (на зеленому світлі) своїм автом і звалив її. Вона тоді зломила собі ногу. Від того часу в неї почалося розрідження суглобів і вона втратила спроможність ходити.

Ольга Тимофієвна останні шість років була прикована до ліжка. Померла ввечорі, 26-го січня 1974 року. Похована 29-го січня в Торонто поруч свого чоловіка — Михайла Вікентієвича Садовського.

Нехай канадійська земля буде їм легкою!

ВІЧНА ЇМ ПАМ'ЯТЬ!

Федір Бульбенко

Пам'яті визначного громадянина-педагога

У місяці лютім минув рік, коли-то невблаганна смерть вирвала з рядів старокрайової ґенерації діячів — сл.п. професора Зенона Зеленого. Відійшла у вічність людина, яка синтетизувала у собі різновидні якості педагога-виховника, громадсько-суспільного діяча, організатора шкільництва, опікуна молоді, ініціятора і організатора наукових дослідів у сфері культури, виховання і збереження української національної субстанції. По професії математик, проф. З. Зелений ніколи не замикався у своїй спеціяльності, яка тільки була необхідною базою прожитку його і родини. Кожну хвилину свого вільного часу, він використовував на ідейну, повну беззастережної самопосвяти, працю для громади, учителів молоді. Він наче б то вживався у цій праці, наче б завжди шукав за такими ділянками реальної дії, яка нам приносила б користі-результати. І хто тільки мав нагоду з ним ближче познайомитись або разом працювати, завжди відчував не тільки його глибоку ідейність і абсолютну посвяту, але також особливий чар його персональности. І цими якостями свого характеру він завойовував собі численних співробітників і симпатиків-приятелів.

Різні і складні були етапи мандрівки сл.п. проф. Зеленого, і неможливо в невеликій статті докладно проаналізувати їх. Згадаємо лише ті, яких ми частинно були співучасниками і які складають його доволі виразну і маркантну характеристику педагога - громадянина. Пам'ятаємо його як товариша спільної праці з рр. 1936-39 на філії української державної гімназії у Львові. Серед інших професорів цього заведення, а було їх там приблизно 20 викладачів українців і поляків, вирізнявся він своїми елегантними манерами, щирим природнім гумором, сміливістю вислову своїх поглядів. Товариші любили його, а молодь старших кляс — прямо обожала.

За часів першої совєтської окупації Галичини рідко ми зустрічалися. Працював він тоді мабуть в Інституті Удосконалення Учителів (Відділ Народної Освіти), але кожна зустріч була радісна, бо хоч які важкі часи ми переживали, він завжди був усміхнений, завжди сповнений якогось оптимізму...

Зовсім нова сторінка життя відкрилась перед Покійним, коли то в умовинах Другої світової війни і німецької окупації західньо-українських земель, прийшло до сформування у Львові Українського Крайового Комітету об'єднаного згодом з Українським Центральним Комітетом (УЦК), під проводом проф. В. Кубійовича.

У цих кривавих роках воєнної грози прийшлось Покійному зайняти важні і відповідальні становища: спершу доручено йому референтуру українського шкільництва, що діяло в дуже невідрадних і обмежених формах. А коли прийшла пора покидати рідні землі, проф. З. Зелений опинився перед новим, дуже важким і важним завданням: він став керманичем Відділу опіки над молоддю і родиною, зокрема ж над тією молоддю, яка була вимушена обставинами війни ставати на працю в рядах допоміжних частин, як технічно-гопорядку обслуга. Своєрідним вичерпно задокументованим літописом цих подій на прикінці II-ої світової війни, є доволі об'ємиста книжка споминів, яку Покійний видав друком у 1969 р. п.н. „Українське Юнацтво у вирі II. світової війни". А коли до цього додати, що Покійний був від самого початку членом Військової Управи Дивізії „Галичина", то матимемо ще один причинок до характеристики Його, як одного з провідних діячів, який дослівно був на передових фронтах боротьби за українську людину, притоптану важким чоботом ґерманського окупанта.

З прибуттям до Канади у 1948 р., відкривається зовсім новий стан життя і праці проф. Зеленого. Тут він знову зумів влаштуватися на працю викладача математики в одній із середніх шкіл Торонта, (чи округи), анле як звичайно, не вдовольняючись цим, він знову кидається у вир громадської діяльности. Обдарований винятковими організаційними здібностями, він стає у проводі Об'єднання Українських Педагогів Канади яке, під його проводом і при співпраці його довголітньої і заслуженої співробітниці (теж уже покійної), К. Паліїв, за ініціювало і здійснило велику українську виховну працю. Ми маємо на увазі роки 1956-61, коли то канадські педагоги, виховники молоді, дошкілля, представники церковних, культурних і наукових організацій, довели до створення Комісії для випрацювання Проєкту Української Виховної Системи і Українського Виховного ідеалу. А в дальшому це довело до відбуття, в умовинах чужини, першої Виховно-освітньої Сесії в рямцях І. СКВУ та до зорганізування такого важного центру української виховної системи, якою є на сьогодні Світова Координаційна Виховно-Освітня Рада (СКВОР). І якщо до створення СКВОР і розгорнення студій над проблемами національного виховання і навчання причинилось чимало визначних педагогів Канади і Америки, то між усіма ними першим власне був Покійний проф. З. Зелений. Він був серцем і душею цих усіх починів. Тому в усіх дальших працях і змаганнях за певне і тривке майбутнє української молоді в умовинах чужини — печать його духа буде вічна і нестерта.

Мирослав Симчишин

НАША „ПАТЕТИЧНА СОНАТА"

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ше стриманому і скромнішому підході. Пані Колесник має прикру тенденцію роздувати найпростішу українську народну пісню до оперних пропорцій, яка то практика незгідна з основами усіх традицій. Все ж, не зважаючи на всі ці застереження, мистецтво пані Колесник мало багато позитивних прикмет, що подобаються і треба їй подякувати за те, що дозволила нам почути незвичайну і часто чудову музику з багатої і кольоритної традиції".

Рецензент іншого Оттавського щоденника „Ди Оттава Джорнал" Юстенс Джексон у рецензії на той самий концерт Ганни Колесник п. з. „Співачка драматичного стилю" висловлює відмінні від „застережень" А. Гілмора оцінки виконавських здібностей нашої співачки, а також стверджує, що незнання мови виконуваного твору утруднює рецензантові вповні оцінити експресію і музичну лінію виконання. Ю. Джексон у своїй рецензії пише:

„Гана Колесник має драматичний стиль. Вона суто оперна співачка і силою своєї драматичної подачі полонює авдиторію. Вона має голос широкого діяпазону, повний багатства, мелодійности і динамічних та емоційних прикмет. Її спосіб фразування — повне оцінення якого знаходило перешкоду в нашому незнанні української мови — мав незаперечно чудову експерсію, на яку складалися як послідовність слів так теж гнучкість і виразистість музичної лінії. Співачка була особливо ефектна в добірці пісень на пошану великого поета Тараса Шевченка. Тут її відчуття захоплення і емоційна експресія в таких відмінних одна від одної пісень, як „Утоптала стежечку", „Нащо мені чорні брови" і „Минають дні" зробило цю частину програми хвилюючим переживанням".

Прихильні слова признання присвятив рецензент Ю. Джексон у своїй рецензії також акомпаньяторові Ганни Колесник, 17-літньому піяністові Володимирові Ратушному, про якого написав, що він „дивував в оркестральних транскрипціях і грав з великим відчуттям у народних піснях".

Найповажніший англомовний щоденник Торонта „Ґлоб енд Мейл" помістив після концерту Ганни Колесник у Торонті довшу рецензію свого музичного рецензента Джона Краґленда. У вступі до рецензії Дж. Краґленд призадумується над тим, яка доля чекає нашу співачку і її чоловіка дириґента оркестри як утікачів із Совєтського Союзу тепер на Американському континенті.

Факт, що програма концерту, за вийнятком трьох італійських арій, була цілком українська і що на залі майже не було публіки з англомовного світу, дав, на його думку, слабі прогнози для того, як 37-літня співачка знайде дорогу до канадської оперної сцени, тим більше, каже він, що немає даних, на основі яких можна б думати, що українська громада дуже підтримує оперу.

„Поминаючи це, — пише далі Дж. Краґленд —пані Колесник має один справді великий козир — голос, що вистачав би, щоб досягти найдальші закутини залі О'Кіфф Центру. Щобільше, вона ані трохи не вагається уживати його з повною силою в кожній висоті своєї меццосопранової скалі, при чому цей голос може бути зовсім привабливий в середніх і верхніх реґістрах. Вона також любить грандіозний стиль, (ґренд стайл), коли йдеться про інтерпретацію, так що не треба конечно сидіти в перших рядах, щоб відчути, чи вона щаслива чи сумна, бо вона подає і одне і друге із щирим піднесенням (ґусто)".

„Щодо можливостей ніжнішої виразовости — пише Краґленд — то вона залишилася нерозгаданим. Їх було багато потрібно в арії Азучени з другої дії „Трубадура", яка (арія) була подана з сильним драматичним ефектом. Страделлієва „Пієта сеньйоре" показала мало, бо ця порівняно лагідна вступна арія концерту потерпіла від надмірного вібрато. Генделя популярне лярґо з опери „Ксеркс" звучало приємно і характерно гладко. Решта програми, з незрозумілими (для рецензента) текстами, передавала настрої — особливо емоційні в піснях Січинського і Лисенка на слова Шевченка. Ця частина програми показала, що голос співачки у міру його вжитку устійнюється".

Кінцева заввага рецензента відноситься до загального характеру української частини, в якій, як він пише, для неознайомлених з українською мовою чи українською пісенністю (фор а-недюкейтед) були елементи одноманітности. Він висловлює надію, що можна буде почути нашу співачку ще також у більше традиційній концертовій програмі.

Ми подали уривки із рецензій на концерти Ганни Колесник із доступної нам поважної англомовної преси. На основі цих рецензій можемо щиро привітати нашу „патетичну сонату" з України, Ганну Колесник із справжнім успіхом — не тільки серед українців, але й у світі англомовної критики на Американському континенті! Як каже наша народна приказка: Наперед більше!

(вл)

Створено Світову Раду Танку при ЮНЕСКО

Париж. — При головній кватирі ЮНЕСКО — Комісії в справах культури, науки освіти при ОН, створено в лютому ц. р. Світову Раду Танку. Як повідомлено в бюлетені „Новини ЮНЕСКО", ця Рада буде видавати свій періодичний бюлетень кількома мовами, займеться збиранням матеріялів про історію й розвиток танку серед народів світу, створить Центр документації, до якої будуть входити описи танків, а також фоно й кінотека (записи танцювальних мелодій на стрічки й платівки та зафіксовані танки на кінофільмах). Попередня засновниця Паризького фестивалю танку Жанін А. Дебре очолила Виконавчий Комітет Ради. За її повідомленням, цього року в Парижі відбудеться „Кінотиждень фільмів про танки", а в 1975-76 рр. має бути проведений Міжнародний Фестиваль і світовий Хореографічний Конкурс з рамени ЮНЕСКО.

Вступайте в члени УНСоюзу!

ТАРЗАН, Ч. 7092. Буря закінчилася

JUST AS THINGS LOOK THEIR BLEAKEST—TANTOR STUMBLES ONTO A RISE IN THE GROUND...

SUDDENLY FORTUNE SMILES COMPLETELY ON THE HAPLESS TRAVELERS—AS THEY REACH THE SUMMIT, THE WINDS SUBSIDE AND THE RAIN STOPS...

HMM, JUST WHEN I WAS GETTING USED TO IT!

OH, SURE!

Тоді, коли ситуація виглядає безвідрадною, Тантор добирається до горба...

Раптом доля усміхається нашим нещасним мандрівникам. — Тоді, коли вони добралися до вершка, то вітри втихли, а дощ перестав падати...

Гм! Саме, як я щойно почав звикати до бурі! О, напевно!